

JSME LIDI, NE ČÍSLA - POVÍDÁME SI A DĚKUJEME

V této rubrice přinášíme zážitky lidí z dob koronaviru.

Proč?

Protože jsme přesvědčeni, že pomáhá si takto povídat a překračovat rozdělení virem. Že se ze zkušeností svých i druhých učíme. Že je komu být vděčný. A také, že jednou budeme vzpomínat.

A díky těmto stránkám budeme vědět, že jsme i za časů koronaviru dokázali žít, rodit a umírat jako jindy. A že jsme i za časů koronaviru byli každý jiný, v rozmanitých světech, s rozmanitými zážitky, a přesto spolu.

Uvádíme rubriky, které budeme postupně doplňovat. Najdete v nich kromě povídání též propojení na další stránky – například na rubriku Pojdme si povídat na stránkách Hasičského záchranného sboru. <https://www.hzscr.cz/clanek/jsme-v-tom-spolu-pojdme-si-povidat.aspx>

Lidé z PITU

3. dubna 2020

UČÍME SE SPOLEČNĚ ve škole i doma

Učíme se společně

Nevídaná věc - natvrdo jsme zjistili, že rodiče jsou učiteli a učitelé rodiči a že děti umějí pomáhat.

Za tři týdny jsme se společně naučili: zkoumat online prostor, trávit čas společně, odlišovat důležité od nedůležitého.

A hlavně: Objevovat mezilidské vztahy a občanskou vzájemnost. A k tomuto nejdůležitějšímu vztahovat školní výkon.

Děkujeme!

1. dubna 2020

Jak jsme začínali

U nás jsou obě děti v posteli s rýmou a zvýšenou teplotou a notebookem. Emčase přes Skype učí matematiku se svojí skautskou vedoucí.

Tonda plní už od rána DOBROVOLNĚ úkoly z matematiky a češtiny v online prostředí. Do školy si vyrobil desky, kam si má ukládat, na čem pracoval. Nadepsal si je KORONAPRÁZDNINY. Jeho paní učitelka posílá zajímavé úkoly spolu s ujištěním, že je nemusí všechny stihnout, ať jdou radši ven nebo dělají, co je baví.

Emči učitelka občanky zase vzkazuje, že kdo včas neodevzdá úkol nebo ho opíše, dostane nedostatečnou. Učitel fyziky jim napsal, že se asi měsíc neuvidí a z čeho si mají udělat výpisky.

Včera jsem ušila pět roušek. Dopadly hůř, než jsem si představovala, a trvalo to o dost déle, než jsem si myslela. Návod vypadal jednoduše.

Petra, vysokoškolská pedagožka, 19. března 2020

Je a není to všude stejné

Moc se mi líbí přístup paní učitelky mého syna tady v Belgii. Syn chodí do 6. třídy klasické katolické francouzské školy. Jejich učitelka je s dětmi ve spojení prostřednictvím emailu. Každý den dětem pošle jeden pracovní list, který má dvě strany A4: z jedné strany jsou cvičení z francouzského jazyka, z druhé z matematiky. To se tady považuje za základ vzdělání, na ostatní předměty není takový důraz. Paní učitelka se snaží děti také nějak rozveselit a zároveň je aspoň trochu vidět, udržet v nich tvořivého a bystrého ducha. Minulý týden jim například vždy poslala nějakou svou fotku jako hádanku – např. aby uhodly, kde se na fotce nachází, nebo jakou zrovna dělá svou nejoblíbenější činnost (držela v ruce knihu s křížovkami). A zároveň dá podobný úkol i dětem ze třídy. Děti se měly nějak vtipně vyfotit v nějakém stěsnaném prostoru (např. pod stolem, v krabici atd.), aby tím symbolicky ztvárnily to, že jsme teď všichni omezeni v pohybu a doma. Další den se měly nějakou veselou formou vyfotit při čtení, třetí den vyrobit nějakou fotku s pozadím nebe, jakože létají, předpokládám, že to mělo v dětech alespoň trochu zvýšit pocit volnosti.

Před víkendem natočila paní učitelka dvouminutové video, kde sama dětem předčítá krátký diktát. Natočila se doma, na neustlané posteli, dvakrát jí vejde do obrazu její malá dcerka. - Nepředstírá tam dokonalou ženu, taky je přece nyní hlídající matkou na homeoffice. Druhý den poslala správný text diktátu v příloze.

A dnes nám přišel i tvořivý úkol z náboženství. Ten jsme ještě pořádně neprozkoumali, ale jde o nějaké výňatky z biblických textů, jejich přiřazování, vytvoření nějakého vlastního uměleckého díla na motivy vybrané pasáže z textu, která se dítěti líbila (báseň, kresba, píseň nebo rukodělný výrobek atd.). Děti si taky mají každý den zaznamenávat tzv. „lajky“ – jednu věc nebo událost, která se jim líbila, i kdyby to mělo být třeba jen to, že vysvitlo sluníčko, nebo že měly nějaký dobrý oběd. Každopádně zatím nám příprava do školy nezabrala denně více než hodinu a půl, což je opravdu fajn.

Pro mladší dítě nám paní učitelka ze školky posílá na začátku týdne spoustu psaných návodů i fotonávodů, co, jak a z jakých materiálů lze s dětmi tvořit, ale zároveň radí děti nepřehlcovat podněty a nechat je i odpočívat a občas se i nudit.

Za důležité považuji i to, že na začátku přechodu dětí do vzdělávání v domácím prostředí přišlo všem rodičům také pár slov od ředitelky školy. Doporučuje dětem, aby byly činorodé a věnovaly se činností, jako jsou stavebnice, puzzle, hádanky, deskové hry, četba a poslouchání příběhů, ruční práce, vaření, kutilství a pozorování ptáků a přírody. Také navrhuje vést si malý deníček, kam každý den můžou děti vytvořit kresbu nebo udělat malý zápis, k němuž mohou připojit komentář i rodiče.

Důraz je zde neustále kladen na dobře strávený čas v rodině a na mezilidské vztahy obecně. Tohle na Belgii miluji.

Zuzana, psycholožka, toho času v Belgii, 22. března 2020

Můj život v omezení

Před situací, co se děje teď, jsem si myslela, že moje největší omezení je to, že bydlím daleko od svých kamarádů nebo že mi mamka zabaví mobil. Za posledních pár týdnů zjišťuju, že spíš ne.

Během karantény se toho v mém životě moc nezměnilo, ale pár věcí by se našlo. Třeba to, že se nemůžu setkat se svými kamarády. Občas si sice říkám, že mě štve a že od nich chci mít pokoj, ale teď si říkám, jak mi chybí úplně obyčejné rozhovory, třeba co bude za další hodinu. Někdo by mohl navrhnout, proč si teda nenapišete? Mně přijde, že psaní není úplně ono. Psát si s někým třeba hodinu už mě prostě nebaví. Potom už není moc o čem si psát. Před tímto velkým omezením jsem sice nebyla s kamarády každý den venku, ale vídali jsme se alespoň ve škole. Teď je můj jediný kontakt s nimi přes online výuku, kde stejně mluví jenom učitel a ostatní jsou zticha.

Jako další velké omezení je to, že nesmím vyjít jen tak z domu (až na zdravotní procházky a do obchodu). Uznávám, že ani dřív jsem nikam extra nechodila, ale teď v obchodech, kde bych jindy bez problémů nakoupila, nenakoupím. Takže třeba takové jarní závitky si nedám ještě hodně dlouho. Tohle omezení je spíš pro mamku, já nakupovat moc nechodím. Kvůli rouškám nechodí nakupovat ani můj tat'ka. Ten vždy vyšle mamku, co má koupit, aby si nemusel nandávat roušku, která podle jeho slov je k ničemu (ta rouška, ne mamka!). Tat'ka by mi dal, kdyby tohle četl.

Potom (a to je asi ta nejhorší věc) tu je nuda. Prvních pár dní to šlo, měla jsem co dělat a bavilo mě to. Momentálně jsem na tom tak, že z nudy jím. Trochu se obávám, že z karantény vylezu jako sud. Zrovna včera jsem se nudila, a tak jsem přišla k sestře do pokoje, lehla jsem si na zem, pustila jsem si písničky a začala jsem si povídat sama se sebou. Ponorku ještě nemám, takže to vypadá celkem nadějně. Nebo jsem třeba mamce navrhla, že bychom mohli péct domácí rohlíky a chleba. Mamky odpověď byla: Ty víš, že neumím a ani mě nebaví vařit ani péct... Já to se svými rohlíky nevzdávám: Ale maminko, já budu ty tvoje chleby i rohlíky jíst s takovou chutí! To je celkem dobrá dohoda, ne? Nudím se hlavně odpoledne, protože dopoledne máme online výuku, takže ta mě zabaví dostatečně.

Napadla mě věc, kterou nepovažuji jako omezení, spíš jako změnu, to je nošení roušek. Vždy v televizi ukazovali záběry, jak ti Číňani či Vietnamci nosí roušky automaticky kvůli ovzduší. Přišlo mi to jako nějaká formální věc, kterou já nikdy nebudu moct vyzkoušet. No, můžu, respektive musím. Ještě před nařízením jsem počítala, kolik lidí má roušku. Teď se spíš dívám, jakou mají roušku. Někdo má se vzory, jiní s obrázky... Myslím, že se roušky zapíší jako módní doplněk roku 2020.

Ale abych nebyla jen negativní, je tu i jedna pozitivní věc a to ta, že jsem se naučila chodit častěji ven. Chodíme se sestrou na delší procházky a u toho probíráme snad úplně všechno. Člověk se tím nějak odreaguje a nemyslí na to, co se momentálně děje. Teď je venku i celkem hezky, tak proč si neudělat (klidně i krátkou) zdravotní procházku.

školačka Kačka, 13 let, 26. března 2020

Chce to bič

Chybí mi společné setkávání. Jsem proto vděčný za maily, které ze školy dostávám.

Já i manželka chodíme normálně do práce. Máme čtyři děti, dvě z nich jsou mladší a vyžadují naši soustředěnou pozornost při domácí výuce. Starší kluci už zvládají učení bez naší výraznější intervence. Kromě učení do školy je to však ještě hudební nauka, kytara, klavír.

Poté je třeba ještě uvařit a obstarat běžné věci v domácnosti. Je jaro, a tudíž je kolem domu i na zahradě více práce. Mulčování, příprava záhonů, setí, sázení, zalévání. Na jaře se také v lese připravuje dřevo na topení. Tyto věci mě i ženu víceméně i baví. Jen to učení s dětmi náš zbývající čas dokonale zaplní.

V současné situaci je pro mne mnohem těžší než dřív pracovat duševně večer nebo do noci. Nejen že jsem si odvykl, ale i tělo přes den fyzicky vyhopsané se s večerem automaticky přepne do úsporného režimu. Vyžaduje to opravdu velkou sebekázeň do malého volného časového prostoru bdělosti vměstnat nějakou duševní činnost. Omezil jsem čtení zpráv na internetu na holý základ. Abych zůstal alespoň v obraze světového dění. Televizi naštěstí nemáme a ani mít nechceme. Díky Bohu i tak zůstává čas si chvíli číst. Jen sáhnu spíš po jednodušší literatuře. Složitější teologickou nebo psychologickou literaturu čtu jen chvíli, i když jindy mě velmi baví.

Samostudium je moje slabá stránka. Mám raději vzájemnou interakci s ostatními. Nebo i termínově dané konkrétnější úkoly. Ty jsou pro mne bičem, který platí na moje pohodlí. A nebojím se tomuto biči vystavit, vědom si toho, že zabírá. Mám také mnohem blíže k týmové práci než sólové aktivitě.

Na rozdíl od toho moje práce v lese nezaznamenává žádné změny v souvislosti se současnou situací. Vše běží a funguje stejně jako dřív. Těžím dřevo a prořezávám. Minulý týden jsme začali spolu s dalšími kolegy dřevorubci sázet stromky a to bude ještě chvíli pokračovat. Vytěžené plochy po kůrovci jsou obrovské a osázet je by stávající pracovníci a pracovníce neměli šanci stihnout. Proto jim v určitém období vypomáháme i my, dřevorubci.

Pavel, lesní dělník – dřevorubec a účastník kursu celoživotního vzdělávání na Univerzitě Karlově, 13. dubna 2020

Upozaděný průvodce

Říkám si, jak být v současné době přínosem dítěti a rodičům. Co to děcko potřebuje, aby něco vůbec dělalo. Protože jsou děti, které mají rodiče v práci nebo jejichž rodiče na ně nemají čas, nebo nechtějí mít na ně čas. Děti nemají prostředí, na které byly zvyklé ve škole, to mi při našich online setkáních se třídou říkají často. Že je to doma nebaví.

Protože on byl zvyklý, že přišel v osm do školy, má tam svoje spolužáky, má tam čas pět hodin, kdy tam bude jen pracovat a nedělat nic jiného. Najednou sedí doma, kde má mladšího sourozence, staršího, rodiče, kteří mají čas, nemají čas. Nemá tam ten řád, na který byl zvyklý.

Všechno je rozptýluje. Doba učení je o mnoho kratší, protože doma mají hodně rozptýlovaadel.

Správný učitel má podle mě teď přemýšlet, jak každému dítěti pomoci, aby ho provedl výukou. Evidentně ale každé dítě potřebuje něco jiného. Někomu stačí, když dostane hromadu materiálů a když mu jednou za čas zavolám a zeptám se, jak se mu daří. A někdo potřebuje intenzivní pomoc. Myslím, že je teď důležité odhadnout a dodat potřebnou míru podpory. Ani ne, jestli je naučím to nebo ono nebo jestli zvládnou osnovy. Upozadit se s nároky, důsledně ale provázet výukou.

Ne všechny děti mají, co potřebují, a v kvalitě, ve které to potřebují. Někdo nemá tiskárnu. Někdo má jednu místnost, ve které je kuchyň, ložnice, malý sourozenec a matka, která vaří. A v tomto se učit?

A když jim řeknu, aby šly do nějaké místnosti, ve které je ticho, řeknou, že nemají kam jít.

Za tohle to dítě nemůže. A já mu lepší podmínky nezajistím. Zajistím mu školní techniku. Ve škole jsme rozdali, co jsme mohli. A dál nabízíme, a rodiče třeba nechtějí, a přitom by techniku potřebovali, ale nechtějí. Pak se snažím je nenápadně nutit, podbízet se, protože to nedělám pro ty rodiče, ale pro to dítě.

Dětem, kterým učení tolik nejde, to doma nepůjde o nic lépe. Dost často se sejde, že dítě na učení nemá, a k tomu má doma horší zázemí, a rodiče to nevnímají jako problém a je těžší se s nimi domluvit. Máme ale jednu luxusní výjimku. Chlapec s poruchami pozornosti a chování, a rodiče se snaží, komunikují s námi, kluk má zázemí, opravdu jim na něm záleží.

Pak ale mám čtyři děti, u kterých vím, že kdybych jim týden nezavola, tak se týden nic neděje. Matka sice říká, jak s dětmi dělá, jenže co dělá, opravdu nevím.

Současné učení doma paradoxně ještě víc rozevívá nůžky mezi sociálními skupinami. Ve škole ty rozdíly lze nějak setřít. Při individuální práci se můžu dítěti klidně hodinu dvě věnovat. Když při domácím vyučování ten rodič ale nechce, neposílá dítě na individuální online setkání, nekontroluje ho, tak nemám vůbec šanci.

Důslední máme být jak my, tak rodiče. S asistentkou jsme si děti rozdělili a pravidelně jim voláme, aby aspoň něco dělaly. Bere to hrozně moc času. Od toho ale myslím ve škole jsme. Má být dítě bité za to, že rodiče nezvládají domácí vyučování?

Petr, ředitel školy a učitel, 13. dubna 2020

Běžný den studenta gymnázia

Jelikož se naše škola rozhodla být produktivní i během „korona prázdnin“, máme vyučování přes jakousi platformu jménem Teams. K dispozici je i speciální korona rozvrh, kde jsou hodiny stejně dlouhé, ale zato je jich méně.

Běžný den studenta gymnázia začíná, v tuto neobvyklou dobu, asi takto:

Budík zvoní zhruba pět minut před první hodinou, což má své následky. Rozespalemu žákovi trvá mnohem déle se přihlásit na svoji hodinu a to způsobí občasnou potíže při vysvětlování učitelů, proč nemohl dorazit včas na docházku. Když už je vše vyřešeno, přihlásí se zhruba dalších pět studentů, že jim prý nejde mikrofon a moc se omlouvají. Během hodiny se se stejným problémem svěří do chaty ostatní, až je nakonec ve třídě zhruba deset šťastlivců (nebo naopak?), kterým mikrofon funguje.

Zbytek hodiny se nese v duchu neodpovídání učitelů a časté stěžování si, že se vše seká, je zde ozvěna nebo že žák nic nevidí či neslyší. Někteří učitelé na studenty vyzráli a vyvolávají vždy určitého studenta. To se potvrdilo jako lepší řešení než pět minut čekat, až se nad kantorem nějaký dobrovolník slituje a (často nedobrovolně) odpoví (často nějakou hloupost).

Pokud se najde nějaký učitel, který žákům předloží svůj návrh v podobě testu, musí si být vědom, že studenti nejsou poctiví a vše se snaží řešit taháky nebo chytrými spolužáky. To pak není nic překvapujícího, že mají buď všichni výborně, nebo to všichni pokazili. Žáci

nejsou poctiví nejen při testu, ale i při samotné hodině. Jelikož nemusí být při hovoru zapnutá kamera, pak by se jeden až divil, co se to během vyučování děje.

Někteří žáci (po většině kluci) spolu hrají hry. To se zjistí tak, že jim delší dobu trvá, než si zapnou mikrofon a něco do něj řeknou, a u toho tam slyšíte pořvávající další (většinou známý) hlas, co mu vyčítá, že ho nechrání, a ať se rychle připojí na určitou hru. Další máme ty, kteří absolutně nevnímají učitele a píšou své problémy ohledně toho, že ničemu nerozumí, do třídní skupiny. Ti jsou ostatními chápáni a utěšováni, že v tom nejsou sami a že za to rozhodně může učitel. Potom tu jsou studenti se svými mladšími sourozenci. Sourozenci jsou samostatná skupina, která by se dala řešit ještě dlouho. Někteří žáci mají mladší sourozence, kteří sedí na druhé židli a poslouchají výklad. Dejme tomu, že zrovna probíhá hodina biologie. Při výkladu o houbách se najednou ozvou skřeky, nadávky, někdy i pláč, to celé doprovázené pisklavým hlasem mladšího sourozence. Pak tu máme (moje nejmíň oblíbené) dívky, které do této doby neřekly ani půl slova, ale teď se nějak záhadně probudily z mrtvých. Jakmile totiž dojde na téma Být Produktivní Během Karantény, ve všech dívkách se probudí takový duch správné hospodyňky, že by se mohly také předvést. Proč je nemám ráda? Samozřejmě, že šít roušky (každý den jich ušít třeba dvacet) a pak je dávat do nemocnic, péct domácí chleba a rohlíky, uklízet celý dům od sklepa po půdu, denně cvičit, učit se a být tak celkově produktivní není nic špatného. Jen to není úplně ohleduplné vůči některým studentům, kteří právě sedí v posteli, vedle sebe mají nějakou nezdravou snídani, koukají na vtipná videa koťátek a jejich jediná cesta je z pokoje do kuchyně.

Veliká poklona patří hlavně učitelům. Naučit se za tak krátkou dobu pracovat s počítačem a u toho vysvětlovat látku, když ve škole musí požádat nejzkušenějšího studenta v počítačích, aby jim pomohl otevřít soubor. Gratuluji! Co se ale nenaučili, přijmout svou chybu, že ne všechno je chyba v našem počítači a že oni určitě mají to nejlepší připojení, které existuje.

Aha, zvoní! Tedy mělo by, ale jelikož to nikoho nezajímá, tak se učí dál. Kdyby začala přestávka, vypadá to u všech asi stejně. Rychle běžet do kuchyně, kde si nabrat to nejlepší, co mamka včera koupila, skočit si na záchod a rychle zpět k počítači, kde už se to schyluje k další hodině, jelikož přestávky jsou velmi krátké.

školačka Kačka, 13 let, 19. května 2020